

1844—45, idet der fra Befolkningen i flere Egne indsendtes Andragender til Stænderforamlingerne og til Kong Christian den 8de om at faa en Afløsning af Tienden. I 1849 nedsattes der en Landbokommission, og for denne Kommission udtalte den daværende Regering, at Regeringen fandt det ønskeligt for Almenvellets Skyld, at Tienden kunde blive afløst, og den nedsatte Kommission sluttede sig til dette Ønske. I Rigsdags-samlingen 1849—50 fremkom der forskellige Forslag om Landboreformer; ansatte Politikere i begge Ting udtalte Ønsket om ogsaa at komme til en Forandring af Tiende-forholdene, men der fremkom intet positivt Forslag herom, og Tingene havde saaledes ingen Lejlighed til at tage Standpunkt til denne Sag. I Halvtredserne var det særlig Fæstespørgsmaalene, der laagde Beslag paa Rigsdagens, navnlig dette Tings Opmærksomhed. I Rigsdags-samlingen 1866—67 og i den efterfølgende Samling 1867—68 nedsattes der Udvalg angaaende Forslag til Lov om Præstelønninger. Fra enkelte Medlemmer af disse Udvalg fremkom der Ønske om til Præstelønningsloven at knytte en Bestemmelse om Afløsning af Tienden, men Flertallet i disse Udvalg fandt, at Spørgsmaalet om Tiendeafløsning ikke havde sin rette Plads i en Præstelønningslov, og der forelaa derfor ikke noget Afstemningspunkt for Tingene i den Retning. Derimod indførte man en Bestemmelse i Forslaget til en Præstelønningslov, der lød paa, at inden tre Aar efter, at en saadan Lov var traadt i Kraft, skulde Regeringen forelægge et Forslag om Afløsning af Tienden, men da vi aldrig have faaet en Præstelønningslov, har Regeringen heller ikke ifølge en saadan faaet en Forpligtelse til at forelægge noget Forslag, og der er heller intet saadant Forslag fremkommet. Fra 1870 til 1874 indbragte Dr. Bert Winther som Medlem her af Tinget i Løbet af tre, fire Aar Forslag, sigtende til at paalægge tiendefri Jorder en Tiendeplicht til Præsternes Lønning, men disse Forslag naaede aldrig til Afstemning her i Tinget, og de gik jo ogsaa mere i Retning af en Udvæjning end af en Afløsning af Tiendehynden. Det første Forslag, der har foreligget for Rigsdagen, for Folketinget, angaaende Spørgsmaalet om en Afløsning af Tienden, kom fra det gamle Mellempartis daværende Fører, Professor Frederiksen, og fra det ærede Medlem for Njøbenhavns 6te Valgkreds (Gad). De indbragte i Rigsdags-samlingen 1871 det første Forslag, der har foreligget paa Folketingets Bord om en Afløsning af Tienden. Dette Forslag blev

henvist til et Udvalg, der afgav Betænkning den 19de Marts 1872, og i denne Betænkning indtog Flertallet et dobbelt Standpunkt, et principalt og et subsidært Standpunkt. Men det principale Standpunkt var det, at Flertallet i det daværende Udvalg gennem et Forslag til en motiveret Dagsorden ønskede at opfordre Regeringen til at fremsætte Forslag til Lov om en Tiendeafløsning, idet Flertallet forment, at det var et Spørgsmaal, der nærmest maatte forelægges fra Regeringens Side. (S. C. Christensen: Dg Grundlaget!). Ja jeg skal straks komme til Grundlaget. Det ærede Medlem er saa hidsig for at faa det. Jeg skal ikke glemme noget, og er der noget, jeg glemmer, kan det ærede Medlem jo rette mig. Forslaget til Dagsorden indeholdt en Bestemmelse om, at Regeringen burde forelægge et Forslag, der skulde gaa ud paa en Afløsning, hvorefter Tienden skulde betales af Tiendehynderne med det tyvedobbelte Beløb efter Gennemsnittet af de sidste 24 Aars Kapitalstatst, og at denne Afløsningssum skulde afbetales med en aarlig Afgift af 5 à 6 pCt. hvoraf de 4 pCt. skulde være Rente af den til enhver Tid indstaaende Restgæld af Afløsningssummen. De Herrere ville se, at med Hensyn til dette Punkt have vi stillet Tiendehynderne langt gunstigere, idet de kun skulle betale 4 pCt. i Rente og Afdrag, medens Udvalget i 1872 vilde, at de skulde betale mindst 5 pCt. aarlig, hvoraf de 4 pCt. skulde være Rente og den ene pCt. Afdrag. Men naaget Betænkningen var afgiven under den 19de Marts 1872, kom dette Lovforslag slet ikke til Behandling her i Tinget, og Tingets Medlemmer fik hverken Lejlighed til at stemme over Forslaget til en motiveret Dagsorden eller over Flertallets subsidære Forslag. Det kan man dog ikke kalde at tage Standpunkt, naar man ikke giver Tinget Lejlighed til at stemme over en Sag, og dette, at Tinget opfordrer Regeringen til at udarbejde Forslag, er snarere en Falliterklæring fra Folketingets Side over for dette Forholds endelige Løsning. I 1872—73 kom de samme to ærede Medlemmer paa ny med et Forslag til Tinget, men det blev henvist til et Udvalg, der ikke afgav Betænkning, og Folketinget fik saaledes heller ikke da Lejlighed til at tage Standpunkt ved at stemme over denne Sag. Saa gif Tiden indtil 1875—76; da stillede det forenede Venstres Bestyrelse en Forespørgsel til den daværende Regering, en Forespørgsel, der lød saaledes: „Kan man vente, at Regeringen i denne Samling vil forelægge et Lovforslag om en Afløsning af Tienden?“. Den Gang vilde man ikke begære af Regeringen, at den